

Unde dicit: Congregatis aut phariseis interrogauit eos iesus dicens: Quid vobis videt de christo cui filius est?

CHRY. in ho. Discipulos quidem p̄mū interrogauit qd alij diceret de christo: et tunc quid ipsi diceret: hos aut nō ita. Profecto. n. seductore eū dixissent et malū. existimabant aut: qm̄ christus pur⁹ hō erat: et iō dixerūt eum esse filiū dauid: et hoc ē quod subdit: Dicunt ei dauid. Ip̄e autē hoc reprehēdēs: inducit pphetā dominationē eius et p̄prietatē filiationis et cohonoratōnē q̄ ē ad patrē testatēz. **Uñ d̄z:** Alit̄ illis: Quomodo ergo dauid in spū vocat euz dñz dicens: Dixit dñs dño meo sede a dextris meis: donec. **HIE.** Testimoniū hoc de. cix. psalmo sumptum ē. Dñs ergo fili⁹ dauid vocat: nō fm̄ id qd de eo natus est: sed fm̄ id qd nat⁹ ē ex p̄e semp fuit p̄ueniens ipsum carnis sue patrē: vocat aut eū dñz suū non errore scerto: nec p̄p̄ia volūtate: sed sp̄scō. **REMI.** Qd aut dicit: Sede a dextris meis: nō intelligendū ē qd de corpore sit vt dextrā vel sinistram habeat: sed a dextris dei sedere ē i honore et equalitate paternae dignitatis manere. **CHRY.** sup matth. Puro aut hāc interrogatōnē nō solū cōtra phariseos: sed et cōtra hereticos posuit. nā fm̄ carnē verē fili⁹ us erat dauid: dñs aut fm̄ diuinitatem. **CHRY.** in ho. Non aut in hoc stat: sed vt timeant subdit: Donec ponaz inimicos tuos scabellū pedū tuoz. vt saltē ita eos inducat. **ORI.** Deus ē nō ad p̄ditionē solū ponit scabellūz pedū christi inimicos ipsius: sed ad eoz salutē. **REMI.** Donec aut pro infinito ponit: vt sit sensus: Sz semp⁹ i inimici tui in sempiternū subijciuntur pedib⁹ tuis. **GLO.** Qd aut a patre inimici subijciuntur filio: nō infirmitates filij: sed vnitatē nature significat. nā et fili⁹ subijciuntur inimicos patri: qz patrē clarificat sup terrā. Et ex hac auctoritate cōcludit: Si ergo dauid vocat eū dñz: quō fili⁹ eius ē?

HIE. Interrogatio hec nobis p̄ficiat vsqz hodie cōtra iudeos. Et hi. n. qui confitent christū eē venturū: homines simplices et sanctū virū asserunt de genere dauid. Interrogem⁹ ergo eos docti a dño si simplex homo ē: et tamē filius dauid: quō dauid vocat eū dñz suū. iudei autē ad de ludēdā interrogatōis vnitatē: frivola multa cōfingunt: vernaculū abrae asserētes cuius fili⁹ fuit damascus eliezzer: et ex ipsi⁹ persona scriptū psalmū: qz post cedē quinqz regū dñs de⁹ dño suo abraā dixerit: Sede ad dextrā meam donec ponaz. Quos interrogem⁹ quō dixerit abrae ea q̄ sequūtur: et r̄ndere cogam⁹ quō abraā ante luciferū genit⁹ sit: et quō sacerdos fuit sz ordinē melchisedech. p quo melchisedech obtulerit panē et vinū et a quo decimas p̄de accepit. **CHRY.** in ho. Hoc tantū ip̄osuit finem ip̄soz disputationib⁹ q̄li magnū et sufficiens p̄cludere eorum oia. vñ sequit⁹: Et nemo poterat respondere ei verbum. Neqz ausus fuit quisqz ex illa die eum ampli⁹ interrogare. Siluerūt. n. ext̄e nō volentes: sed nō habēdo ali quid dicere. **ORI.** Si aut interrogatio eoz fuisset ex volūtate discēdi: nunq̄ eis talia p̄posuisset: vt ampli⁹ nō cēt ausi eū interrogare. **RA.** Ex hoc aut itelligim⁹ vena iudicē supari posse: sz difficile dēscē.

CA. XXIII. Tunc iesus locutus ē ad turbas et ad discipulos suos dicens: Sup cathedra moysi sedebūt scribe et pharisei.

Oia ergo quēcūqz dixerit vob seruare et facite: scdm̄ opa vero eorum nō lite facere. Dicunt. n. et non faciunt. Alligāt autem onera grauia et ip̄ortabilia et ip̄onunt i humeros hominū: digito autem suo nolunt ea mouere. **CHRY.** super matth. Postq̄ dñs sacerdotes r̄f̄sōe p̄strauit: et icoz rigibile eozū conditionē ostēdit: sicut clerici si male fecerint inemendabiles sūt: laici vero delinquentes facile emēdant: tūc cōuertit sermones ad apostolos et ad populū. vñ dicit. Tunc lo. ē iesus ad turbas et ad

discipulos suos. Infructuosū nāqz ē verbū in quo sic alter con fundit: vt alter nō erudiat. **ORI.** Sunt aut meliores dei scipuli christi reliquis turbis: et inuenis in ecclesijs quosdā affectuos⁹ accedētes ad verbū dei eē discipulos christi: ceteros aut populūz eē ipsi⁹. Et interdū quedā discipulis solis dicit: quedā vero turbis: alia vero turbis similes atqz discipulis sicut sunt hec. vñ de seq̄tur: Dices super cathedrā moysi: Qui legē moysi profitent⁹ et interpretari gloriānt⁹ hi sedent sup cathedrā moysi. Qui ergo nō recedūt a lra legis: scribe dicunt. Qui aut maius aliquid p̄fiteres: diuidūt seip̄os quasi meliores a multis pharisei dicūt: qd interpretat⁹ diuini. Qui aut moysen fm̄ spiritale virtutē intelligūt et exponūt: sedent quidē sup cathedraz moysi: sed nō sunt scribe et pharisei: sed his meliores dilecti christi discipuli. Post aduentū aut christi sedē sup cathedrā ecclesie: q̄ ē cathedra christi. **CHRY.** sup matth. Vidēdū ē tñ quō quis sup cathedrā sedeat: qz nō cathedra facit sacerdotē: sed sacerdos cathedram nō locus sanctificat hominē: sz hō locū. Ideo qz malus sacerdos de sacerdotio suo crimē acquirit: non dignitatem. **CHRY.** in ho. Ne aut aliquis dicat: qm̄ ppter hoc de sūdi⁹ facit⁹ suz ad agendū qz malus ē docto: hāc dicitur it opinione: cū subdit: Oia ergo quēcūqz dixer. vo. ser. et facite. Non. n. sua dicit: sed que dei sunt: qz moysen de⁹ in legē eduxit. Et intuerē quāto circa moysen vñt bonores: tēru qd aut ver⁹ ē testamētū concordia ostendens.

ORIGE. Si aut scribe et pharisei sedētes sup cathedrā moysi sunt iudeoz doctores: fm̄ litteraz doctores legis mandata: quō iubet nos dñs fm̄ oia q̄ dicit illi facere: cū apli in actib⁹ veni fideles viuere fm̄ litterā legis: Sz illi docēt fm̄ litterā legē spiritualiter nō intelligētes. Quēcūqz ergo dicunt nobis ex lege intelligentes sensum legis facim⁹ et seruam⁹: nequaquā facientes fm̄ opa eoz. Nō. n. sicut lex docet facim⁹: nec intelligūt velamen eē sup lineam legis. Vel cū oia audieris non oia intelligas p̄cepta legis: pura multa que de scis sunt et que de hostijs et similia: sed ea que corrigūt mores. Sed quare nō de lege gratie hoc mandant sed de doctrina moysi: qz. n. s. nō dum erat tēpus p̄cepta noue legis ante tempus passionis manifestare. Mihi aut videt⁹ qd aliquid aliud p̄dispensans hoc dicit: qz. n. accusaturus erat scribas et phariseos i se quētib⁹ fm̄onib⁹: ne videret apud stultos ex hoc eorum principatū cupe vel propter inimicitia hoc facere p̄sumā se hanc suspitionē remouet: et tunc eos incipit reprehēdere: vt turbe non in eadē vitia inci dant: et ideo nō exiit mem qz debent eos audire: ideo eos debent in operibus imitari. Subdit. n. Scdm̄ vero opera eoz nolite facere. Quid ē aut doctore illo miserabili? cui vñt discipuli cū nō sequūtur saluātur: cū imitat⁹ p̄dūt. **CHRY.** sup matth. Sicut aut auz de terra eligūt: et terra relinquit sic et auditores doctrinā accipiāt et mores relinquant. Fre quēter. n. de hoic malo bona doctrina p̄cedit: sicut aut sacerdos meli⁹ iudicat ppter bonos malos docere qz ppter malos bonos negligere: sic et subdit. ppter bonos sacerdos et malos honoret: ne ppter malos boni et cōtemnātur. meli⁹ ē. n. mal iusta p̄stare qz bonis iusta subtrahere. **CHRY.** in ho. Cōsidera vero vñ incipit eos reprehēdere. Nā sequit⁹: Dicūt. n. et nō faciūt. Maxie. n. accusati one dign⁹ ē: qd doctrine auctoritatē habēs: legē trasgredit⁹ p̄mo qdē qz p̄uaricat qd alios corrigere debet: deinde qd peccās maiore pena dign⁹ ē ppter honore: tertio qz plus corripit velut i ordine docto: sz peccans. Rursus aut et alia eoz reprehēsiōne ponit: qm̄ graues sūt sibi subiecti: vñ sequit⁹: Alligāt. n. onera grauia. In quo duplicē eoz malitiā ostēdit: vñā qdē i hoc qz sine venia expetit a subiectis summā diligētā vite: alia vñ in hoc qz libitipis multa cōcedūt licētā. Oportet aut bonū p̄ncipē econtrario se habere. in his enīz que fm̄ seip̄s sunt: graue indicem ē. in subiectis aut māiū. Intende aut qualiter et corū

Quando iesus locutus ē ad turbas et ad discipulos suos dicens: Sup cathedrā moysi sedebūt scribe et pharisei. Oia ergo quēcūqz dixerit vob seruare et facite: scdm̄ opa vero eorum nō lite facere. Dicunt. n. et non faciunt. Alligāt autem onera grauia et ip̄ortabilia et ip̄onunt i humeros hominū: digito autem suo nolunt ea mouere. **CHRY.** super matth. Postq̄ dñs sacerdotes r̄f̄sōe p̄strauit: et icoz rigibile eozū conditionē ostēdit: sicut clerici si male fecerint inemendabiles sūt: laici vero delinquentes facile emēdant: tūc cōuertit sermones ad apostolos et ad populū. vñ dicit. Tunc lo. ē iesus ad turbas et ad

reprehensione aggrauat. **N**o. n. dixit Non possit: sed No-
lunt. neq. dixit Portare: sed Digno mouere. i. neq. ppe
sieri neq. tangere. **CHRY.** sup. math. Et quidē quatū
ad phariseos et scribas de quib. loquit: onera graua et
ipostabilia dicit legis madata: de quib. petr. in actibus
dicit: Ut qd vultis imponere iugū super ceruices discipu-
lor. qd neq. nos neq. patres nostri portare potuimus.
Onera. n. legis quib. dā rōnib. fabulosis commēdātes:
auditorib. qsi vincula super humeros cordis eoz alliga-
bant: vt velut rōnis vinculo cōstricti nō reicerēt ea a se.
Ipsi autē nec ex modica parte ea iplebāt. i. vt nō dicāt ple-
no ope: sed nec modico tactu. i. digito. **GLO.** Uel allig-
gant onera. i. vnde cōp. traditiōes colligunt que cōsciētū
a3 nō leuāt: sed grauiāt. **HIERO.** humeri autē et digiti
et onera et vincula qd alligant onera: spiritaliter sūt intel-
ligenda. Hic ē generalit. dñs aduersus oēs magistros lo-
quit: qui grātia iubēt et minora nō faciūt. **CHRY.** su-
per math. Tales autē sunt q. graue pōdus venientib. ad
penitentiā imponūt: sic dñs pena p̄sens fugit. cōtēnit pe-
na futura. Si. n. fascē super humeros adolescentis quem
nō pōt batulare posueris: necesse ē h3 vt aut fascē reiciat:
aut sub pōdere cōstringat: sic et homini cui graue pōdus
pēitētie imponis: necesse ē vt aut penitentiā reiciat: aut susci-
piēs dñi sufferre nō pōt: scandalizat amplius peccet. De-
de et si erram modicā penitentiā imponēs: nōne meli. est
ppter misericordiā reddere rationē q. ppter crudelitatem:
vbi paterfamilias larg. ē: dispensator nō debet ēē tenax.
Si de benign. vt qd sacerdos ei. auster. **U**is appare-
re scīs: circa ē vitā esto austerus: circa alios benignus
audiāt te hoīes quia mādāt et graua faciūt. **T**alis ē autē
sacerdos q. sibi indulget et alios exigit: quēdam modū malus
dīscipulus tribuit i ciuitate q. se relict. vt onerat tribuētē.
Oia vero opa sua faciunt vt videant ab hoīb.
Dilatāt. n. philateria sua: et magnificāt fimbrias.
Amāt autē p̄mos recubī in cenis et p̄mas cathe-
dras in synagogis: et salutatiōes i foro: et vocari
ab hoīb. rabbi. **U**os autem nolite vocari rabbi.
Unus est. n. magister vester: oēs autē vos frēs estis.
Et patrē nolite vocare vobis sup. terrā: vn. est. n.
pater vester q. in celis ē. **N**ec vocemini magrī: qz
magr. vester vn. ē christ. **Q**ui maior ē vestrū: erit
minister vester. **Q**ui autē se exaltauerit humiliabit
et qui se humiliauerit exaltabitur.

CHRY. in ho. Supra dñs arguerat scribas et pharise-
os crudelitatis et negligentie: consequēter aut arguit eos
inanis gloriē q. fecit eos a deo recedere. vñ dicit: **O**ia autē
opa sua fa. vt vide. ab hominib. **CHRY.** in ho. In oi-
re nascit q. ipsam exterminat: sicut ex ligno vermīs et ex
vestimēto tinea. vñ sacerdotū ministeriū q. positi sunt ad
edificatiōē sanctitatis corūpe diabolus nitit: vt hoc ipz
bonū dñi ppter hoīes fiat malū. **T**olle hoc vinū de cle-
ro: et sine labore oia refecabis. ex hoc. n. fit: vt difficile cle-
rici peccātes penitentiā agāt. **U**ult autē dñs in hoc ostēdere
re cāz. ppter quā nō poterāt credere christo: hoc ē qz oia
faciūt vt videant ab hoīb. i. impossibile. n. ē vt credat christ.
sto celestia p̄dicāt: q. gloriā hoīz cupiscit terrenā. **L**egi-
eniz aliquē interpretat hūc locū: **S**upra cathedrā. i. i hono-
re et gradu quo fuerat moyses cōstituti sūt scribe et phari-
sei indigne q. legē p̄betāt de christo vnturo: p̄dicabāt
alijs: ipsi autē nō recipiebāt p̄sentē: ppter hoc horat. po-
pulū audire legē quā p̄dicabat. i. credere i christū p̄dica-
tū a legē: et nō imitari scribas et phariseos incredulos. et
reddidit cāz q. p̄dicabāt ex legē christū vnturū: et non cre-
debāt i eū: q. oia opa sua faciūt: vt ab hoīb. videantur.
i. q. nō p̄dicabāt christū vnturū desiderio aduentus
eius: sed vt doctores legis ēē ab hoīb. viderent. **ORI.**

Ad hoc autē opera sua faciūt vt ab hoīb. videantur: vñ
bilē suscipientes circūcisiōē: et visibilib. corporalia fer-
menta auferētes de domibus suis et similiter his similia
agentes: christi vñ discipuli legē in occultis ipleāt quasi in
occulto cōstituti inde: vt apostolus dicit. **CHRY.** in
ho. **U**ide autē hic q. cū quadā intētiōe eos inculcat. Non
enim simpliciter ait: q. faciāt opa sua: vt videātur ab ho-
minib. sed addidit oia. **D**einde mōstrat q. neq. in magnis
vane gloriānt: sed in quib. dā vilib. reb. vñ subdit: **D**i-
latant. n. phil. sua et magnificāt fimbrias. **HIE.** dñs. n.
cū dedisset mandata legis per moysen: ad extremū intulit:
Ligabis ea in manu tua: et erūt semp ante oculos tuos
et est sensus: **P**recepta mea sunt in manu tua: vt ope p̄ple
ant. sint ante oculos tuos: vt oie ac nocte mediteris in eis.
Hoc pharisei male interpretantes scribebāt in mēbzanis
decalogū moysi. i. decē legis vba: cōplicātes ea et ligātes
i fronte: et qsi coronā capitis facientes: vt semp an oculos
moueret. **I**usserat quoq. aliud moyses vt in quattuor an-
gulis pallioz hiacynthinas fimbrias faceret ad israel po-
pulū discernēdū: vt quō in corporib. circūcisiō signum
iudaice gentis daret: ita vestis haberet aliquā differenti-
am. **S**upstitiosi vñ magrī captātes aurā popularē: atqz
ex mulierculis captātes lucra: faciebāt grādes fimbrias
et acutissimas in eis spinas ligabāt: vt videlicet ambulā-
tes et sedētes interdū p̄gerent: et qsi hac commotione re-
traherent ad ministeria fuitutis dei. **P**ictatiola ergo illa
decalogi philateria vocabāt. i. cōseruatoria eo q. qd cū
q. habuissent ea: quasi ob custodiā et munimentum sui
haberent. **N**ō intelligētib. phariseis q. hec in corde por-
tanda sūt nō in corpore: alioquin et armaria et arce habēt
libros: et noticiā dei nō habēt. **CHRY.** Illoz autē exē-
plo adhuc multi aliqua nōia hebraica angeloz cōfingūt
et scribunt: et alligāt que nō intelligētib. menēda vidētur
qdā vero aliquā partē euangelij scriptā circa collum por-
tant. **S**ed nōne quortidie euāgelij i ecclesia legūt: et audīt
ab oib. **U**ni ergo i aurib. posita euāgelia nōhil p̄sunt
quō cū possunt circa collū suspensa saluare: **D**einde vbi
ē virtus euangelij: i figuris literaz: an in intellectu sensu
um: si in figuris: bene circa collū suspēdis. si i intellectu
ergo meli. in corde posita p̄sunt: q. circa collū suspen-
sa. **A**lij vero sic exponūt hūc locū: qz dilatabāt vba sua
de p̄p̄is: obscurātes: quasi philateria. i. cōseruatoria sa-
luis ea populo assidue p̄dicātes. **F**imbrias autem ve-
stimentoz magnificatas dicit supereminētiās eoz idem
mandatorū. **HIE.** Cū autē supflue philateria dilatent et
magnas faciant fimbrias: gloriā cupientes ab homi-
nibus: consequenter arguūt in reliquis. vñ dicitur:
Amant enim p̄mos accu. in ce. et p̄mas cathe. in syna-
go. **RABA.** Notandum q. non saluari in foro: nō p̄i-
mo sedere vel discumbere vctat eos: quibus hoc officij
ordine conuenit: sed eos qui hec siue habita siue non ha-
bita indebite amant a fidelibus: quasi impobos dicit ēē
cauendos. **CHRY.** Non enim vituperat eos qui i p̄i-
mo loco recubunt: sed eos qui amant p̄mos discubitus
ad voluntatem vituperationem referens: non ad factum.
Sine causa enim loco se humiliat: qui corde se pfert. ali-
quis enim iactator audiens laudabile esse in vltimo lo-
co discubere discubūt post omnes: et non solum iactanti-
am cordis nō dimittit: sed adhuc aliam iactantiam humi-
litis acqrit: vt qui vult videri iustus et humilis videat.
Multi enim superbi corpore quidem in nouissimo recū-
bentes: cordis autem elatione videntur sibi in capite re-
cubere: et multi sunt humiles in capite recubentes: et con-
scientia se in vltimo esse existimant. **CHRY.** in ho. In-
tende aut vbi in eis vana gloriā dominabāt: in synagogis
et i qz irabāt alios directuri. In cenis hoc pati quali-
tercūq. tolerabile erat quāuis doctore in admiratiōe ēē
oporteat: non in ecclesia solū sed vbiq. **S**i autem dilige-
re talia ē inculcatō q. malū ē studere: vt his aliquis potia

tur. **CHRY.** super matth. Primas et salutatioes amari: non solum in tempore ut eos primus saluaret: sed etiam in voce ut clamantes dicam: Aue rabbi: et in corpore ut flexis capitibus eis incuruamur: et in loco ut in publico salutetur. unde dicit: Et salutatioes in foro. **RABA.** Quauis in hoc culpa non carcat: si quidem in foro libere interee qui in cathedra moysi magistri synagoge cupiunt appellari: et vocari ab hominibus rabbi. **CHRY.** super mattheum. i. vocari voluit et non esse nomen appetit: et officium negligit. **ORI.** In ecclesia et christi inueniuntur mensarii suscipientes primatum ut diacones fiant: consequenter autem primas cathedras eorum qui dicuntur presbyteri peripere ambunt. quidam autem machinantur ut episcopi vocentur ab hominibus: hoc est rabbi. christi autem discipulus diligit quod est in spiritualibus cenis recubitus: primos ut meliora spiritualium ciborum maduct. Diligit etiam cum apostolis sedentibus super regnum thronos primas cathedras: acubitus bonis dignus se prebere festinas cathedris huiusmodi. sic autem et salutatioes diligit quod sunt in nominibus celestibus. i. celestibus primatum eorum congregantibus. Vocari autem rabbi neque ab hominibus neque ab aliquo alio diligit iustus: quia unus est magister omnium. unde subdit: Vos autem noli vocari rabbi. **CHRY.** in hoc. Vel aliter: Premissum de quibus phariseos incitauerat: alia quidem sicut parua et vilia preterint sit: quasi discipulis debis instrui non indigentibus: sed quod erat omnium malorum causa. i. thronum appetere magistratum hoc in medium ducit ad discipulos instruendum. unde subdit: Vos autem nolite vocari. unde est magister vestrum. **CHRY.** super matth. q. d. Nolite vocari rabbi: ne quod deo debet vobis presumatis. Nolite et alios vocare rabbi: ne diuinum honorem hominibus deferatis. Unus est enim magister omnium quod omnes homines naturaliter docent. Si enim homo homines erudit: omnes homines discunt quod habet doctores. nunc autem quod non homo docet sed deus: multi quod docent: pauci autem discunt. Non enim homo intellectum prestat homini docendo: sed a deo prestitum per admonitionem exercet. **HILA.** Et ut meminerint discipuli se filios parentis vni: et per noue natiuitatis generationem terrent orationem excessisse primordia subdit: Omnes autem vos fratres estis. **HIE.** contra heluidium. Omnes autem homines affectu fratres et ciues possunt: quod in duo diuiditur in speciale et commune. In speciale leguntur omnes christiani fratres vocantur. Porro in commune omnes homines ex vno patre nati pari inter nos germanitate coniungimur. Sequitur: Et patrem nolite vocare. **CHRY.** super matth. In mundo enim quibus homo homines generat: in vno est pater quod omnes creauit. Non enim initium vite habemus ex parentibus: sed transitum vite per eos accipimus. **ORI.** Sed quod non vocat patrem in terra quod per omnes actus secundum deum impletur dicit: Pater enim qui est in celis. **GLO.** Quia vero apparebat quod esset omnium pater in hoc quod dixerat: Qui es in celis: vult exponere quod sit omnium magister. unde preceptum de magistro iterum repetit dicens: Ne vocemini magistri quia magister vestrum non est christus. **CHRY.** in hoc. Non tamen dicitur christus magister: excludit pater: sicut neque ex hoc quod deus pater non dicitur hominum pater: excluditur christus. **HIE.** Querit autem quare aduersus hoc preceptum apostolus doctorem gentium se esse dixerit: aut quomodo in monasteriis vulgato sermone se inuicem patres vocant. Ad hoc soluit: Aliud est esse natura patrem vel magistrum: aliud indulgentiam. Nos si hominem patrem vocamus: honorem etiam deferimus: non auctorem nunc ostendimus. Vnde magister non dicitur ex consortio veri magistri: et ne infinita replicet quomodo vnde per naturam deus: et vnde filius non preiudicat ceteris ne per adoptionem omnium vocentur et filii: ita et vnus pater et magister non preiudicat alijs ut abusuque vocentur et patres et magistri. **CHRY.** in hoc. Non solum autem omnis primatus cupere prohibet: sed ad contrarium audire inducit. unde subdit: Qui maior est vestrum: erit minister vestrum. **ORI.** Vel aliter: Et si ministrat quis verba diuina: sciens quod christus in eo fructificat: nequaquam se magistrum sed ministrum prestat. unde sequitur: Qui maior est vestrum: erit minister vestrum. quoniam et ipse christus cum esset vere magister: ministrum se esse professus est dicens: Ego sum in medio vestrum quasi qui ministrat. bene autem post

omnia quibus vane glorie verantur et cupiscunt: ad dedit oleum. Qui autem se exaltauerit humiliabitur: et qui se humiliauerit exaltabitur. **REMI.** Quod sic intelligit: Quis qui se de suis meritis extollit: apud deum humiliabitur: et qui se de beneficiis humiliat apud deum exaltabitur.

Ueb autem vobis scribe et pharisei hypocrite: qui clauditis regnum celorum ante homines. Vos enim non intratis nec introeuntes finitis intrare.

ORI. Christus quasi vere filius dei illi quod legem dedit secundum similitudinem benedictionum quod sunt in lege dixit et ipse beatitudines eorum qui saluantur: secundum similitudinem autem maledictionum omnium positarum in lege ponit vobis aduersus peccatores ostendens: Ueb vobis scribe et pharisei hypocrite: qui faciem bonitatis esse aduersus peccatores ista pronuntiare intelligunt: quia simile est propositum dei in maledictionibus legem: sicut autem illa maledictio sive istud vobis non ex punitante continetur peccanti: sed ex peccatis quibus dignum se probet ad susceptionem istorum quod deus discipline causa pronuntiauit: ut conuertant homines ad bonum: sicut pater increpat filium maledictionibus: nec tamen illi dignum fieri maledictionibus illis: sed magis ab eis diuertere. Huius autem vobis causam subdit: Qui clauis regni celorum habetis. unde vos autem non intratis. nec introeuntes finitis intrare. Hoc duo precepta naturaliter inseparabilia sunt quoniam hoc ipsum sufficit ad expulsionem quod alios non permittit intrare. **CHRY.** super matth. Regnum celorum dicitur scripturarum: in illis enim est regnum celorum: tanquam est intellectus earum. Ubi regnum celorum est beatitudo celestis: ianua autem est christus per quem introit in ea. Clauicularum autem sunt sacerdotes: quibus et eduntur et vobis docendi et interpretandi scripturas. clauis autem est vobis scientie scripturarum: per quam aperit hominibus ianua veritatis. Aperitio autem est interpretatio veritatis. Unde autem quod non dicitur: Ueb vobis quod aperitis: sed quod clauditis ergo non sunt scripture clausule: sunt obicure. **ORI.** Pharisei ergo et scribe nec intrabant: nec enim volebant audire quod dicitur: Si quis per me introierit saluabitur. Et nec intrantes. eos quod credere poterat propter ea que a lege et prophetis ante fuerant declarata de christo: introire sine bar: cum eo terrore ianuam claudentes adhuc derogabant doctrine eius: et subueriebant omnes prophetica scripturarum de eo: et blasphemabant eum opus ipsi. Quia falli et a diabolo factum. Sed et omnes quod mala conuersatione sua omnes exemplum peccandi in populo: et quod faciunt iniuria scandalizantes pullos: claudere videtur ante homines regnum celorum. Et hoc peccatum inuenit quidem in popularibus: maxime autem in doctoribus quod docent quod decet secundum iustitiam euangelij homines: non autem faciunt quod docent. Bene autem viuentes et bene docentes aperit hominibus regnum celorum: et omnes ipsi intrant alios prouocant introire. Sed et multi non permittunt intrare in regnum celorum: intrare volentes: quoniam et sine ratione excusant quosdam propter aliquam causam quod meliores sunt quam ipsi et ipsi quidem non permittunt eos introire. Alii autem quod sobrii sunt mente: patia sua tyrannidem eorum vincunt quibus vetiti: tamen intrant et hereditant regnum. Sed et qui cum multa temeritate seipsum dederunt ad professionem docendi primum discerunt in indicatas fabulas imitantes: detrahunt eis quod ea que sursum sunt in scripturis requirunt: claudunt quantum ad se ante homines regnum celorum.

Ueb vobis scribe et pharisei hypocrite qui clauditis domos viduarum: orationes longas orationes: propter hoc amplius accipietis iudicium.

CHRY. in hoc. De reliquo dominus de gula eos reprehendit: et quod dicitur: et quoniam non a diuitibus sed a viduis accipiebant unde veteri implebatur: et illos inopia cohererebat quare releuare oportebat. unde dicitur: Ueb vos scribe et pharisei hypocrite qui comedis viduarum. **GLO.** i. quod per superstitionem nihil intenditis: nisi ut per deum de subiecta plebe faciatis. **CHRY.** super matth. Sexus autem mulierum incautus est: quod non omnia quod videt aut audit cum ratione desiderat. Mollis etiam est: quia facile flectitur vel de malo ad bonum: vel de bono ad malum. virilis autem sexus est cauior:

enatio: et ouzio: et propterea simulators sanctitatis cir-
ca mulieres maxime negociantur. Quia nec intelligere
eorum simulationes possunt: et facile ad eorum dilectionem in-
clinat religionis causa. precipue tamen circa viduas ne-
gociant: primo quidem quia mulier non facile decipit habens
consiliaria viri. deinde quia non facile de facultatibus suis alii
quid dicit cum sint in potestate viri. propterea ergo dominus dicit iudeis
eos sacerdotes confundit: christianos monet ne viduas
mulieribus amplius commoueat quam ceteris: quia ipsi voluntas
mala non sinit in suspitione mala est. **CHRY.** in hoc. Deinde
et huius rapine modus erat grauior: addit. n. orationes
longas. Quicquid. n. malum facit dignum est pena. sed qui a
religione causam accipit nequitie: grauiori est obnoxius: pene
vnde sequitur: Propter hoc amplius accipit. **CHRY.** sup
matth. primum quod dicitur eo quod etiam iniquum pro eo quod
signum accipit sanctitatis. auaricia. n. vestra religiosi
colore depingunt. et quasi prestantis diabolo arma dei: ut
amet iniquitas dum pietas estimatur. **HILA.** Uel quia
hic predebat regni celestis obsequio ut in obsequiis vidu-
arum domibus retineat ambitio: id accipit ampli iudici-
um: quia pena propter peccatum et reatum alieni ignorantie ob-
stant. **GLO.** Uel quia seruus scilicet et non faciens vapula-
bit multis.

Uel vobis scribe et pharisei hypocrite qui circui-
tis mare et arida: ut faciatis vnum proselitum: et cum
fuerit factus facitis eum filium gebene duplo quam vos.
CHRY. in hoc. Post promissum rursus eos dominus aliter icu-
sat. et quia inefficaces sunt ad multorum salutem: cum multo la-
bore id agant: ut ad salutem vnum conuertant. Et quia non solum de-
sides sunt circa eos quos conuertunt: sed eorum et destructio-
re: dum eos corrumpunt per aue vite exemplis. vnde dicit. **Uel** vo-
scri. et pharisei. qui circui. mare et arida. vnum prose-
HILA. Maris autem et terre pagratione significat in totum
orbis finibus eos esse christi euangelio obsecratos: et le-
gis iugo contra iustificationes fidei aliquos subdituros.
proseliti. n. sunt ex gentibus et synagoga recepti: quorum futu-
rorum raritas in vno indicat. **Neg.** n. post christi predicati-
one doctrine eorum fides relicta est: sed quisquis acquisitus fue-
rit ad fidem iudeorum: filius fit gebene. **ORI.** Quicquid enim
post saluatore iudicatur: docetur imitari affectum eorum quod
perit illo tempore: crucifige: crucifige eum. vnde sequitur: Et cum
fuerit factus. eum filium gebene. **HILA.** Id autem pene
duplicate erit filius: quod neque sit remissione peccatorum gentili-
um confectus: et societate eorum quod christi persecuti sunt sit se-
cutus. **HIE.** Uel aliter: Scribe et pharisei totum iustitiam
obediunt iudicij habebant: de gentibus facere proselitum. id adue-
na iherosolimitanorum miscere populo dei. **CHRY.** sup matth.
Non autem propter misericordiam volentes eum saluare quem docebat
sed aut propter auaricia: ut additis in synagoga iudeis sacri-
ficioz adderet oblatio: aut propter vanam gloriam. Qui enim
seipsum mergit in gurgitem peccatorum quomodo alterum a peccatis
velit eripere: Numquid magis misericors potest alteri aliquid ef-
ficere quam sibi? Ex ipsi ergo actibus ostendit quod propter deum aliquem
vult conuere aut propter vanitatem. **GRE.** xxi. moza. Quia ve-
ro hypocrite quous pueris semper opent. loqui in recta non
desunt. Vnde loquendo quod de fide vel conuersatione filios pa-
ruit: sed eos bene viuendo nutrire non possunt quanto enim se li-
bent: terrenis actibus inserunt: tanto negligetius eos quos
generat agere terrena permittunt. Et quia obduratis cordibus
viuant: ipsos et quos generant filios nulla pietate debiti
amoris agnoscunt. vnde et hic de hypocritis dicit: Et cum
fuerit factus. eum filium gebene. **AVG.** contra faustum
hoc autem non quod circueiebant dixit: sed quia mores imi-
tant. a quibus imitandis suos cohibuerat dicens: Sup cathedra
moysi. In quibus vbiis vtriusque debet aduertere: et quan-
tus honor delat sit doctrine moysi: in cuius cathedra etiam
mali sedentes: bona docere cogebantur: et inde fieret proseli-
tus filius gebene: non quidem per a legem audiendo: sed eorum se

ctam sectando. Propterea autem duplo quam illis: quia hoc negli-
gebat implere: quod propria voluntate susceperat: non ex iudeis
nat: sed sponte iude factus. **HIE.** Uel quia ante dum esset gen-
tilis simpliciter errabat: et erat semel filius gebene. Videns
magistroz vitia: et intelligens destruere eos opere quod ver-
bo docebat: reuertitur ad vomitum suum et gentilis factus
quasi preuicator: maiori pena dignus erat. **CHRY.** sup
matth. Uel quia forte sub cultura idolorum constituit: ut per
hoies iusticia seruabat: factus autem iudeus malorum magistro-
rum puocat: exemplo fiebat peior magistroz. **CHRY.** in
hoc. Cum. n. virtuosus fuerit magister: discipulus imitatur
cum aut fuerit malus: superexcedit. filius autem vocat gebene
quomodo filius perditionis et filius huius seculi. Unusquisque. n. cuius
opafacit: huius filius appellat. **ORI.** Ex hoc autem loco dis-
scimus: quoniam et eorum qui in gebennam futuri sunt erit differentia
to: meto: quoniam alter est simpliciter filius gebenne: alter vero du-
pliciter. Sed et hic videre oportet: et si generaliter est fieri aliquem
filium gebenne: ut puta iudeum aut gentile aut et specialiter ut
per singulas species peccatorum fiat quis filius gebenne: ut iustus
quod de se numerum iusticiarum suarum augeat in gloria: peccator autem
per numerum peccatorum suorum multiplicet in gebenna.

Uel vobis duces cecorum dicitis quicquid iurauit
rit in templo nihil est: qui aut iurauerit in auro templi de-
bitor est. Stulti et cecorum. n. malus est aurum: an templum
quod sanctificat aurum. Et quicquid iurauerit in altari
nihil est. quicquid aut iurauerit in dono quod est super illud
debet. **LECI.** quod. n. malus est donum: an altare quod signi-
ficat donum. Qui ergo iurat in altari: iurat in eo et in
omnibus que super illud sunt. Et quicquid iurauerit in tem-
plo: iurat in illo et in eo quod habitat in ipso. Et qui
iurat in celo iurat in throno dei et in eo qui sedet
super ipsum.

HIE. Sic et philaterius et simbricus illataris opinio san-
ctitatis captabat gloriā: et per occasionem glorie querebant lucra:
sic alia traditionis fraude iuxta ipieratis arguitur agressio-
res. Siquis enim in conuersione seu aliquo iurgio vel in cause
ambiguo iurasset in templo et postea conuictus esset mendacium: non
tenebatur crimis re. Et hoc est quod dicit. **Uel** vo. du. ce. qui
dicit. Quicquid iurauerit in templo nihil est. quod. Nihil dicit. Sinat
iurasset in auro et pecunia que in templo sacerdotibus offerebatur:
Statim id in quo iurabat cogebatur exsoluere. vnde sequitur. Qui
aut iura. in auro. debet vel debitor est. **CHRY.** sup matth.
Templum quod de gloriā dei prinet et ad hominum spiritalem salutem
Aurum autem templi et ad gloriā dei prinet: tamen magis ad dele-
tationem hominum et ad vilitatem sacerdotum offert. Iudei er-
go aurum quo ipsi delectabantur: et dona quibus ipsi pascebantur
sanctorum dicebant esse ipsi templum: ut hoies. promptiores
faceret ad offerenda dona que ad preces fundendas in templo: vnde
pueniret reprehendit eos dominus dicens: Stulti et cecorum: Quid
enim malus est aurum an templum quod sci. au. Multi autem nunc christiani
sic insipientes intelligunt. Ecce enim si aliquid ea fuerit: modi-
cum vi facere quod iurat per deum. Qui autem iurat per euangelium:
malus aliquid fecisse videtur. Quibus similitudinem dicens: Stulti et ce-
ci. nam scripture per deum scripture sunt: non de propter scriptu-
ras. Maior igitur est deus qui sanctificat euangelium: quam euangelium quod san-
ctificat ab eo. **HIE.** Rursus si quis iurasset in altari: peria-
rum reum nemo tenebat: si autem iurasset in dono vel in oblatio-
nibus: hoc est in hostia vel in victimis similia et ceteris que
offeruntur deo super altare: hoc studiosissime repetebat.
Totum autem faciebat non ob dei timorem: sed ob diuitiarum cupi-
ditatem. vnde sequitur: Et qui iura. in altari nihil est. Qui autem iura.
in dono. quod super illud est. Arguit enim eos dominus stultitie et
fraudulentie quod multo malus sit altare quam hostie que sanctificatur ab
altari: vnde sequitur: **LECI.** quod enim malus est donum: an altare quod sa-
ctificat donum. **GLO.** Et ne forte in tanta instantia prepercent
ut diceret aurum sanctum esse templum: et donum altari: eos alia ra-

atione consueti: qz videlicet i iuramento qd sit p templū 7 alta-
re pñet iuramentū qd sit p aurū vñ p donū. Et hoc est qd
subdit: Qui iurat i alta. iurat i eo 7 i oibus q sup illud
sunt 7 q iurauerit. **ORI.** Similit qm iudei consuetudinē
habebat per celū iurare ad reprehensionē eorum subdit:
Qui iurat i celo: iurat in throno dei 7 in eo q sedet super
ipsū. Nō ē sicut arbitrat: euadit piculū i eo q nō p deū
iurat: s3 p thronū dī. i. celū. **GLO.** Qui enī per subiecta
creaturā iurat: 7 per diuinitatē pñentes creature iurat.
ORI. Est aut iuramentū cōfirmatio verbi de quo iurat.
Iuramentū ē intelligēdū ē testimoniū scripturarū qd pñet
ad cōfirmationē vñ qd loqmur: vt sit qdē templū dei scri-
ptura diuina: aurū aut posū: sensus i ea. Sic aut auz qd
fuerit extra templū nō ē sanctificatū: sic oīs sensus q fuerit
extra diuinā scripturā: quls admirabilis videat nō ē san-
ctus. Nō ē debem: ad hīrmādā doctrinā nros intellect
assumere: nisi oñderim eos cōscōs ex eo q i scripturis
cōtinentur diuinis: Altare aut ē hoīs cor: qd pñcipale ha-
bet i hoīs. Nota aut 7 dona q opponuntur sup altare ē oē
qd supponit cor: di: vt ozare: psallere: elemosynas facere:
ieiunare. Sanctū ē facit oē votū hoīs: cor ei: ex quo vo-
tū ei offertur. Nō pōt honorabilē ēē votū q cor hoīs
ex quo trāsmittit votū. Si ergo cōscia hoīs nō pugnat: si
ducia h3 ad deū: nō pp dona: s3 qz vt ita dicā altare cor-
dis sui bñ cōstruxit. Tercū ē vt dicam: q sup templū. i.
super oēs scripturā 7 super altare. i. super oē cor ē itelle-
ct: qdā q dī celū: thronū ipsū dī: dī in quo ē vidēre facie
reuelata cū veniūt: qd perfectū ē facie veritatis. **HILA.**
Adueniēte ē christo: inuēit dōcet ē fiduciā legis: qz nō
in lege christi: s3 lex scificatur i christo i quo veluti sedes
thronusq sit posū: atqz ita stulti ceciq sunt q scificante
pñmissio scificata venerāt. **AVG.** de q. euā. Templū
ē 7 altare ipz xpz intelligim: aurū 7 donū laudes 7 sacrifi-
cia: que in eo 7 per eum offerimus. Nō. n. ille per hoc
sed ista per illum sanctificantur.

¶ Veb vob scribe 7 pharisei hypocrite: q deci-
matis metā zanethū 7 cyminū: 7 reliqstis q gra-
uioza sūt legis: iudiciū 7 misericordiā 7 fides. Hec
oportuit facere 7 illa nō omittēre. Duces ceci ex-
colātes culicē: camelū aut glutientes.

CHRY. in ho. Supra dñs dixit q ligabāt grauiora
onera 7 alijs iponebāt: q ipsi nec tāgere volebāt. hic aut
rursus oñdit: q i paruis qñtes diligētā magna cōtēne-
bant. vñ dī. veb vo. scri. 7 pha. hypo. q deci. metā 7 anc.
7 cymī. **HIE.** Pharisei. n. qz pceperat dñs pp alimoni-
az sacerdotū 7 leuitarū: quoz pars erat dñs: oīuz reruz
offerri i templo decimas: vt intellect: mysticos dūmittam
hoc habebant studij: vt q vilia fuerāt cōportarētur: cete-
ra q erat maiora pūpēdebāt. vñ seqtur: Et reli. q grauiora
sūt le. iudī. 7 mīsi. 7 si. Ex hoc capitulo arguit eos. auari-
cie q studiose ēt viliū olerū decias exigat: 7 iudiciū in di-
sceptatiōe negotioz: misericordiāq i paupes: 7 fidē i deū
q magna sunt pñmittat. **CHR.** sup math. Vclqz sa-
cerdotes auaricia pleni: siqz decimas alicui rei minime
nō obtulisset corripiebāt eū: qm magnū crimē fecisset. Si
qz aut alterū ledebat: aut i deū peccabat: nō curabāt euz
corripē: de lucro aut suo solliciti: 7 de glia dei ac salute
hominū negligētes. Seruare. n. iusticiā 7 facere misericor-
diā: 7 habere fidē pp suā gliaz de. mādauit. Decimas at
offerre ppter vilitatē sacerdotū: vt sacerdotes qdem
pplo i spiritalib: obsequātur. ppli aut i carnalib: sacer-
dotib: submistrāt: sic 7 mō sit: qz oēs de honore suo sunt
solliciti. De honore aut dei nulli portiones ēt suas vigila-
ter defēdūt: s3 circa obsequz ecclie curā ipēdere nō attē-
dūt. Sipples decimas nō obtulerit: murmurāt omnes. si
peccatē pplm viderit: nemo murmurat cōtra eos. S3 qz
scribarū 7 phariseoz ad quos loqbat: qdam populares
erāt: nō ē icōgruū vt aliā expositionē faciam: pp eos q

decimā dabāt: nā q accipit decimas: recte decimare dī:
7 q dat. Scribe s3 pharisei minimaz qdē rez decimas of-
ferebāt: oñdēde religiois grā. In iudicijs aut erat iustū
i scrib: sine misericordiā: vitate increduli. **ORI.** S3 qm cō-
tigēs erat vt audiret qdā dñz ita loquēte pñerēt: mini-
maz rez decimā s3 sapiēter addidit: 7 hec oportuit facē
hoc ē iudiciū: misericordiā: 7 fidē: 7 illa nō omittē. i. deci-
mationē mētē: anethi 7 cymini. **REMI.** Oñdit qppe do-
min: his vñbis: qm oīa pcepta legis tā maxia q minima
iplēda. Redarguit aut q elemosynas de fructib: terre fac-
putas se minime posse peccare: qd nūbīl pñt elemosyne ni-
li a pctis studeat cessare. **HILA.** Et qz minoris piculū ē
decimationē oleris: qz bñuolentē officium pñerire: irrita
eos pñter dñs dicit: Duces ceci exco. culi. came. aut glu.
HIE. Camelū puto ēē magnitudinē pceptoz: iudiciū
misericordiā 7 fidē. Culicē decimationē mētē: anethi 7 cy-
mini 7 reliqz olex vñlū. Hec aut pcepta dei que ma-
gna sunt deuozam: atqz negligim: 7 opationē religionis
i paruis q luctū hñt: cū diligētia demonstram. **ORI.**
excolātes culicē. i. expellētes a se minima delicta q culices
noiauit. Camelū aut glutit. i. cōmitētes maxia delicta q
noiauit camelos: aīalia vidētz toruosa 7 grādia. Scribe
moralit sūt q apli: nūbīl estimāt posū i scripturis q sim-
plex fimo demonstrat pharisei aut sūt oēs q iustificante
metipfos: 7 bñdūt se a ceteris dicētes. Noli mihi ap-
propinquare: qm mūdus sūz. Mēta aut 7 anethū 7 cymī-
nū: ciboz conditure sūt: nō pñcipales cibi. Sic i quēta-
tiōe nra qdā sunt necessaria ad iustificationē: vt iudiciū
misericordiā: 7 fides. Alia sūt qsi conditiā acc: nros: vt ius-
tiores eos faciētia: rīsus: ieiunū: fletio genū: 7 humi-
modi. Quō aut nō estimāt ceci q nō vidēt: qm nūbīl pñt
causā ēē dispensatorē i reb: mūnis: cū pñcipalia negligi-
tur. Hos q fimo pñs pñdit: nō qdē leuia phibēs obfua-
re: s3 pñcipalia pñpēs causā: custodiē. **GRE.** i. moz.
U. alit. Ulex sulurrādo vulnerat. camelus aut ipōte se
ad suscipiēda onera inclinat. Līquerūt ē culicē iudei: q se
diciōsuz latronē dūmitti petierūt. Camelū vo glutierunt:
qz eū q ad suscipiēda nostre mortalitatis onera ipōte de-
scēderat exinguere clamādo conati sunt.

¶ Veb vobis scribe 7 pharisei hypocrite: q mū-
datis qd de foris ē calicis 7 papsidis: it aut pleni
estis rapina 7 inuidicia. Pharisee cecē: mūda pū-
us quod intus ē calicis 7 papsidis vt fiat 7 id qd
de foris est mundū.

HIE. Diuersis vñbis codē sensu quo supra arguit pha-
riseos simulatiōis 7 mēdacij: q aliud oñdāt hoib: foris
aliud domi agāt. vñ dī. Veb vo. scri. 7 pha. hypo. q mū-
datis qd de foris ē cali. 7 para. Nō hoc dicit q i calice
paraplīde eoz: superfluo mōzare: s3 q foris hoib: oñdē-
deret scitātē: qd manifestū ē ex eo q addidit dicit. In-
aut ple. estis rapi. 7 inuidicia. **CHRY.** sup math. Vcl
hoc dicit: qz iudei quonēis igressuri erāt i templū: aut sacri-
ficia oblaturi: aut per dies festos scipfos 7 vestimenta sua
7 vñsilia lauāt: 7 a pctis nemo seipsuz purgabāt: cū oēs
neqz cor: poris mūdicia laudet: neqz fordes cōdēnet. Po-
ne in qz de: odit fordes cor: porū. 7 vasoz que necesse ē vt
ipso vsu sordident: quāto magis sordes pñcie horret: quā
si volum: semper mūdā suam. **HILA.** Arguit ē eoz q
iactantia inutilis studij sequētes: vilitatis perfecte minuter
riū dereliquit. Calicis nāqz vsus iterioz: ē: q si obso: dū-
rit: q pficiet lor: exteri: atqz iō interioris pñcie nito: ē ob-
tinēd: vt ea q cor: poris sūt: forinsec: abluantur: 7 iō sub-
dit: Pharisee cecē: mūda pus qd ē: ea. 7 pa. vt fiat 7 id
qd de foris ē mūdū. **CHRY.** sup math. Nō autē sup
hoc dicit de sensibīl calicē aut parapsidē: s3 de intelligibī-
li: q si nunq tetigerit aquā: mūdus pōt ēē apud deū. Si
aut peccauerit: 7 tota aq pelagi 7 fluminū se lauerit: sordē-
dus ē 7 miser an deū. **CHRY.** in ho. Attēde aut q vbi
de decimis

de decimis loquebat: cōueniēter dixit. Hec oportuit face-
re et illa nō omittēre. **Decima.** n. elemosyna qda ē: Quid at
nocet elemosyna dare: nō tñ hoc dixit sicut legalē obfua-
tionē inducēs. Hic aut vbi de purgationib⁹ et inuidicijs
disputat: nō ad hoc addit: s3 ostendit qd de necessitate ad in-
teriorē iudiciā exteriorē sequitur: qd qdē extra calicē et pa-
raplidiē corp⁹ vocās. qd aut itus ē aiaz. **ORI.** Hic ser-
mo nos instruit vt festinem⁹ ēē iusti: nō apparere. Qui. n.
studet vt appareat iust⁹: qd a foris sūt mudat: et que videntur
curat: cor autē et cōscientiā negligit. Qui autē studet ea q
int⁹ sūt. i. cogitationē mudare: cōsequēs ē vt et ea q a foris
sunt faciat mūda. S3 oēs falsi dogmatis p̄fessorēs cali-
ces sunt a foris qsi mudati p̄ter speciem religionis quaz
simulat: abū autē pleni rapina et similitudinē: dū rapiūt ho-
mines ad erroz. Calix et ē vas ad potuz: paraplidiē ad
cibū. Qis q̄rimo p̄ que potamur spiritali: vl oīs narra-
tio per qua nutrimur: vasa sunt pot⁹ et cibi. Qui q̄ student
cōpositū p̄ferre sermonē: magis q̄ salutari sensu repletū:
calix et a foris mudat⁹ ē: ab int⁹ autē foridib⁹ vanitatis im-
plens. S3 et lfe legis et pphetarū calices spiritalis pot⁹
et paraplides necessariāz ciscari sunt. Scribe qdē et pha-
risei studēt solum exteriorē mudū demonstrare. discipuli
autē christi: sensum spiritalem mundare festinant.

Ueb vob scribe et pharisei hypocrite: qz simi-
les estis sepulchris dealbatis: que a foris parent
boib⁹ speciosa: int⁹ vō plena sūt ossib⁹ mortuorū et
oi spurcitiā. Sic et vos a foris qdē parentis boib⁹
iusti: intus autē pleni estis hypocrisi et iniquitate.

ORI. Sicut habet superi⁹: intus pleni rapina et inipe-
rantia: similē hic pleni sūt hypocrisi et iniquitate: que copā-
ratur ossib⁹ mortuorū et inuidicie vniuersē. vñ dicit. **Ueb**
vo. scri. et pha. hypo. qd similes est sepulchris dealbatis.

CHRY. super matth. Merito qdē iustoz corpora tem-
pla dicuntur: qz aia in corpore iusti dñat: sicut deus in tem-
plo: vl qz ipse de⁹ i corpore habitar iustis. Corpora at
p̄corū sepulchra dicuntur mortuorū: qz aia mortua ē in
corpore peccatorū. nec. n. viues putāda ē: q̄ nihil viuū
aut spiritale agit in corpore. **HIE.** Sepulchra autē foris
secus leuigata sunt calce et ornata marmorib⁹: in auro: co-
lorib⁹qz distinctis: intus autē plena sunt ossibus mortuo-
rū. vñ dicit: Que apparēt hoibus speciosa: intus autē ple-
ni sunt ossibus mortuorū et oi spurcitiā. Sic autē et peruer-
si magri qd alia docent: et alia faciūt: mudiciā habitu vesti-
si voboz humilitate demonstrāt: intus autē pleni sunt oi
spurcitiā et auariciā et libidine: et hoc manifeste exprimit
inferens: Sic et vos a foris qdē appa. ho. iusti. intus autē
pleni estis hypocrisi et iniquitate. **ORI.** Ois. n. iusticia si-
mulata mortua est qd p̄t ocū nō fit: magis autē necz iusti-
cia est sic mortuus ho nō ē hō. Et sicut mimi qui p̄sonas
suscipiūt alioz: et nō sunt ipsi quos simulant. Tāta q̄ sunt
ossa in eis et inuidicie: quāta bona simulāt ex malo affe-
ctu. Videntur autē a foris iusti corā hoibus: nō eis quos
scripura appellat deos: s3 corā eis qd sicut hoies mortuū
tur. **GRE.** xvi. moza. Ante districtū vō iudicē excusa-
tione tō de ignorātia habere nō p̄nt: qz dū ate oculos ho-
minū omnez moduz scitatis ostendit: ipsi sibi sunt testimo-
nio: qz bene viuere nō ignorant. **CHRY.** sup matth. Dic
autē hypocrita si bonū ē esse malū: et qd nō vis apparere
qd vis esse. Nā quod turpe est apparere turpius ē ēē: qd
autē formosū ē apparere: formosius est ēē. Ergo aut esto
quod appares: aut appare quod es.

Ueb vobis scribe et pharisei hypocrite: qd edifi-
catis sepulchra pphetarū et ornatis monumēta iu-
stoz: et dicitis: Si fuissēmus i dieb⁹ patz nroz
nō essem⁹ socij eoz i sanguine pphetarū. Itaqz
testimonio estis vobismetipsis qd filij estis eorum

qui prophetas occiderunt.

HIE. Prudentissimo syllogismo arguit eos ēē filios ho-
micidaz: dū ipsi opinioē bonitatis et glorie i p̄p̄o edifi-
cant sepulchra pphetarū: quos maiores eoz interfecerūt
Et hoc ē qd dicit: **Ueb** vo. scri. et pha. hypo. qd edificatis
sepulchra pphetarū et ornatis monumēta iustoz. **ORI.**
Nō satis ronabiliter cōminari dō: aduersus eos qd edificāt
sepulchra pphetarū. quantum. n. ad hoc laudabile ali-
qd faciebant quomodo ergo erant digni suscipere: vch.
CHRY. in ho. Non q̄ eos iculat: qm sepulchra edificāt
s3 intentioni eoz detrabit: cū qua edificabāt: qm nō p̄p̄
honorē eoz qd occisi fuerāt: s3 sicut p̄p̄a sibi statuētes in
occisionib⁹ illoz: et formidantes: ne forte tēpore pcedēte
sepulchris destructis: tabescat tante audacie memoria.

CHRY. sup matth. Uel qz dicebāt apud se: Et bñ fece-
rim⁹ p̄p̄ib⁹: nō multi vident et p̄o tpe vidēt. Nōne ergo
meli⁹ edificia faciūt que oēs a p̄cunt: nō solū in hoc tē-
pore: s3 et in posterū. O insipiens hō qd tibi p̄dest post
mortē ista memoria: si vbi es torqueris: et vbi nō es lau-
daris: Duz aut iudeos castigat dñs: christianos docet.
nā si ad illos solos dixisset hec: dicta fuissent tñ nō etiā
scripta: nūc autē et dicta sunt ppter illos: et scripta p̄p̄ istos
Si ergo iuxta alia bona fecerūt hō edificia sancta: add ta-
mētū ē bonis operib⁹. si autē sine alijs bonis operib⁹: pas-
sio ē glie secularis. **Nō.** n. gaudēt martyres quando ex il-
lis pecunijs honorātur in quib⁹ paupes plozāt. **Scmp** et
iudei p̄teritorū sanctorū cultores fuerūt et p̄fētinz cōte-
ptores: magis autē et persecutores. **Nō** enīz sustinētes in
crepādoēs pphetarū suoz: p̄sequēbantur eos et occide-
bant: postea vō nascētes filij intelligebāt culpas patrum
suoz: et ideo quasi de morte in occisiū pphetarū dolentes
edificabant memorias eoz. Et ipsi in s. militer p̄sequēbā-
tur: et interficiebāt suos pphetas: increpantes eos ppter
peccata sua. et iō subdit: Et dicitis: Si fuissēmus i diebus
patrū nostroz: nō essem⁹ socij eoz in sanguine pphetarū

HIE. Hoc autē rsi f̄mone nō dicit: ope loquūtur ex eo qd
ambitiose et magnifice edificant memorias occisorum.

CHRY. sup matth. Qualia q̄ cogitabāt i corde: talia lo-
quebat et factis. Naturale autē cōsuetudinē oīuz malo: ū
hoīuz hic christ⁹ exponit: qz alter alteri culpā cito intelli-
git: suā autē difficile. hō. n. in cā alteri tranquillū hz cor: in
sua vō turbatū. In cā q̄ alteri de facili possum⁹ oēs iusti
iudices ēē. Ne autē vere iust⁹ et sapiēs ē: qd sibi ipsi iudex fi-
eri pōt. Sequit⁹: Itaqz testimonio estis vobismetipsis: qz
filij estis eorum qd pphetas occiderūt. **CHRY.** in ho.
Qualis aut ē iculatio filiū ēē homicide cui qd nō comuni-
cat mētū p̄is: patet qd nulla. vñ manifestū ē qd ppter hoc
dicit: qz occulte insinuat malitiē similitudinē. **CHRY.**
sup matth. Testimonia enīz sūt de filijs mores parentum.
si enīz p̄z fuerit bon⁹ et mater mala: aut ecōuerso: filij in-
terdū patrē sequūtur: interdū matrē. Si autē abo fuerint
cōles: sit quidē aliqñ vt de bonis parentibus in alī exeat
filij: aut ecōuerso: s3 raro. Sic enīz hoc ē sicut cum extra
regulā nature nascit hō: aut sex digitos habens aut ocu-
los nō hñs. **ORI.** Sed et in ppheticis dictis narratio
fz historiā ē corpus: spiritalis autē sensus est anima. Se-
pulchra ipse lūtere scripturarū et libz. Qui ergo solā hi-
storiā attendūt corpora pphetarū colunt in literis po-
sita quasi in q̄busdā sepulchris: et dicunt pharisei. i. p̄e-
cisi: quasi animaz pphetarū p̄cedentes a corpore.

Ueb vobis scribe et pharisei hypocrite: qd edifi-
catis sepulchra pphetarū et ornatis monumēta iu-
stoz: et dicitis: Si fuissēmus i dieb⁹ patz nroz
nō essem⁹ socij eoz i sanguine pphetarū. Itaqz
testimonio estis vobismetipsis qd filij estis eorum

sup vos ois sanguis iustus q effusus ē sup terras a sanguie abel iusti vsqz ad sāguinē zacharie filij barachie: quē occidistis inter templū ⁊ altare. Amē dico vobis venient hec oia sup generationē istāz.

CHRY. i. ho. Quia dixerat contra phariseos ⁊ scribas q filij eorū qui occiderunt pphetas: nūc manifestat q in malicia eis similes erant: ⁊ q fictio erat hoc q dicebant: q nō cōmunicassent operibz eorū si fuissent in tēpo re illo. Et iō dicit: Et vos implete mēsurā pā. vestrorū. Nō quidē hoc dicit quasi iniūqes: sed quasi bōdices qd futurū erat. **CHRY.** sup matth. Prophetizāt enīz illis futurūz eē vt sicut patres eorū interfecerunt pphetas: sic ⁊ ipsi interficerent christū ⁊ apostolos ⁊ ceteros scōs: vtputa si cōtra aliquē litiges aduersariū dicis illi: fac mihi qd es facturū. nō iubet vt faciat sed oñdis te intelligere qd cogitat facere. Et quidē quātū ad veritatē excesserunt mēsurā patrū suorū. Illi enīz hoīes occiderunt: isti deū crucifixerūt. S; qz voluntate sua descendit i mortē: nō iputat illis sue mortis peccatū: iputat autē illis mortē apostolorū ceterorūqz scōrū. Et iō dicit: Implete ⁊ nō superimplere. Nā benigni ⁊ iusti iudicis ē suas iniurias cōtenere: ⁊ aliorū iniurias vindicare. **ORI.** Impleūt ē mēsurā pater ne iniquitatis: p hoc ipsūz q nō credunt in christū. Causa autē incredulitatis fuit: qm semp animū suū dederūt circa hystorias corporales: nihil spiritale in eis volētes intelligere. **HILA.** Quia ergo mēsurā paterne voluntatis implebunt: iō ⁊ serpētes ⁊ viperina generatio sunt. vñ sequitur Serpētes genimina viperarū quō fugientis a iudicio gehēne. **HIE.** hoc ipsūz ⁊ iōānes baptista dixerat. Sic ergo de viperis inquit nascūtūr viperē: sic de homicidiis patribz vos nati estis homicide. **CHRY.** sup matth. Genimina autē viperarū dicunt: qm talis ē viperarū natura vt filij rūpāt vterqz matrīs: sic procedāt: sic ⁊ iudei semp patres cōdenāt: reprehendētes eorū facta. Dicit autē: Quō fugientis a iudicio gehēne: Nūquid sepulchra sanctorū edificātes: S; pūm gradus pietatis ē sanctitatem diligere: deinde scōs: sine cā. n. iustos honorat d iusticiāz spernit. Nō pnt sancti amici eē illorūz qbus deus est inimic: an forsitan nomē vacuū vos liberabit: qz videmini eē i ppo dei: puto autē q meli⁹ ē inimic⁹ apert⁹ q amic⁹ falsus: sic ⁊ apud deū odibilior ē q seruū dei se dicit: ⁊ mādāta diaboli facit. apud deū quidē q hoīes occidere disponit: antēq occidat: homicida habet. Voluntas. n. ē q aut remunerat pro bono: aut cōdenat pro malo. op. aut testimonīa sunt voluntatis. Non ergo querit de operibz ppter te vt sciat quō iudicet: s; ppter alios vt oēs intelligat q iustus ē de. Prouidet autē deus occasiōē peccādi malis: nō vt peccare faciat: sed vt peccato rē oñdat: ⁊ bonis paret occasiōē: p quā ostendat propositū voluntatis sine. Sic ergo scribis ⁊ phariseis dedit occasiōē oñdēdi voluntatē suā. vñ concludit. Ideo ecce mitto ad vos pphetas ⁊ sapientes ⁊ scribas. **HILA.** i. apostolos qui de futurorū reuelatiōe prophete sunt: de christi agnitiōe sapientes: de legis intelligentia scribe. **HIE.** Vel obfusa iuxta apostolorū scribētes ad corinthios: varia dona eē dī scipulorū christi: alios pphetas q ventura predicāt: alios sapientes q nouerūt qn debent pferre sermonē: alios scribas in lege doctissimos: ex quibz lapidat⁹ ē stephanus: paulus occisus: petrus crucifixus: flagellati in acibz apostolorū discipuli: ⁊ persecuti sunt eos de ciuitate in ciuitate: expellētes de iudea vt ad gentiū populos trāsmigrarent. **ORI.** Vel scribe q mittunt a christo sūt s; euangelīū quos ⁊ ipūs viuificat ⁊ littera nō occidit: sicut littera legis: quā sequētes in vanas supstitiōes icurrūt. S; plex autē euangelī narratio sufficit ad salutē. Scribe autē legis scribas noui testamēti adhuc per detractiōē flagellant i synagogis suis. s; ⁊ heretici q sunt spiritales pharisei: linguis suis christianos flagellāt ⁊ persequūtūr de ciuitate i

ciuitate: interdū corporaliter: aliqñ autē spiritualiter volētes eos expellere: qsi de propria ciuitate legis ⁊ pphetarū euangelī in aliud euangelīū. **CHRY.** sup matth. Deinde vt oñdat qm nō ipune hoc faciūt testabile eis ex his tēpō rē incunt. vñ subdit: Ut veniat sup vos omnis sanguis. **RABA.** i. ois debita vltio pro effuso sanguine iustorū. **HIE.** De abel qdē nulla ē adiguitas qn is sit quēz chain frater occiderit. Iust⁹ autē nō solū ex vñ nūc iustia: s; ex ge nēssis testimonio cōprobat: vbi accepta ēl a deo narratur munera. Querim⁹ autē qd fuerit iste zacharias fili⁹ barachie: qz multos legim⁹ zacharias: ⁊ ne libera nobis tribuere erroris facultas additū ē: Quē occidistis iter templū ⁊ altare. Alij zacharia filij barachie dicunt q in tēpō pphetis vndecim⁹ ē patrīsqz in eo nomen consentit. sed vbi occisus sit inter templū ⁊ altare scriptura nō loquitur: maxie cū tēporibz et⁹ vix ruine tēpli fuerint. Alij zacharia patrē iōānis itelligūt volūt. **ORI.** Venit enim ad nos quedā traditiō talis: qst sit aliqz loc⁹ in tēplo: vbi virginibz qdē licet adorare deū: ex pte autē earū thozū virilē nō pmittebat i eo cōsistere. Maria autē postq genuit saluatoz: egredies ad orādū stetit i illo virginū loco: phibētibz autē eis q nouerāt eā iā filiū genuisse zacharias dixit qm digna ē vginū loco cū adhuc sit virgo. Ergo qm manifestissime aduersus legē agēte occiderūt eū inter templū ⁊ altare viri generatiōis illi⁹. ⁊ sic vterqz ē verbus christi qd dicit ad pntes: quē occidistis. **HIE.** hoc tñ qz de scripturis nō h; auctoritatē: eadē facilitate cōtēnit q pbat. Alij istū volūt eē zacharia q occisus sit a iōāne rege iude inter templū ⁊ altare. I. i atrio tēpli. S; obfusa dī q ille zacharias nō fuit fili⁹ barachie sed iōiade sacerdotis. S; barachie in lingua nra bōdices dēi dī: ⁊ sacerdotis iōiade iusticia hebreo noīe demōstrat. In euāgelio vō quo vultur nazaren⁹ pro filio barachie filij iōiade scriptum reperim⁹. **REMI.** Querendū ē autē quō vsqz ad sanguinē zacharie dixerit: cū plurimorū scōz sanguis postea fuit effusus: Solū autē sic: Abelpastor oñis fuit in cipo occisus. zacharias fuit sacerdos in atrio tēpli interfecus. Iō qdōis hos duos cōmemorat: qm phos oēs scī martyres designāt laicalis. f. ⁊ sacerdotalis ordīs. **CHRY.** i. ho. Abelpastor cōmēnoiauit: oñdes qm ex iudicia centētia sūt ⁊ discipulos ei⁹ occisurū zacharie autē mētiōem fecit qm duplex pūptio fuit ei⁹ occisiōe. nō. n. solū in sanctis hominē facta ē: sed ⁊ i loco scō. **ORI.** zacharias ē iter pretatur memoria dei. ois qd memoria dei dīspendere ē stināt: eis quos scādāligat zacharie sanguinē vñ effudit filij barachie. Per bōdiciōē. n. dei: memores sum⁹ dei. Ab ipsi ē memoria interfecit dei: qn tēplū dei a laiciū uis corripit: ⁊ altare ei⁹ pnegligentiā orationū sordidat. Abelpastor luer⁹ interpretat. Qui ergo nō recit pūquod scriptū ē: Beati q lugēt: sanguines effundit ab eis hoc est veritatē luer⁹ salutaris. Effundunt ē aliq vitatē scripturaz qsi sanguines eaz: qz omnis scriptura nūc sūt vitatē intelligat: mortua est. **CHRY.** in ho. Et vt oēs excusatiōē illis adimeret: ne dicerēt: qm ad gentes eos misisti: ppter hoc scandaligati sum⁹ p dixerat q ad eos dī sent mittēdi discipuli: ⁊ iō de vltione eorū subdit: Amē dī co vobis: veniēt hec oia sup generationē istā. **GLO.** Nō hos tñ presentes dicit: s; oēs generationē pcedēt ⁊ futurā: qā oēs vna ciuitas sunt: ⁊ vñ corpus diaboli. **HIE.** Regula autē scripturarū ē: oīas generatiōes bonorū ⁊ malorū nosse. De generatiōe bonorū dicit: Generatiō iustorū bōdicit: de malis vero in pñū loco generatiō viperarū. Ergo ⁊ isti qā similia sicut chain: ⁊ iōas cōtra aplos gesserunt: de vna generatiōe eē referūtū. **CHRY.** i. ho. Vel aliter qā gehēne pena quā eis cōminat fuerat tēdā bat. Cōminat etiā eis pñtia mala cūz dicit: Veniēt hec oia sup generationē istāz. **CHRY.** sup matth. Sicut. n. oia bona: q in singulis generationibz a cōstitutiōe mundi oēs sancti merentur: illis nouissimis sūt donata: qz re ceperunt

ceperunt christi: sic oia mala q̄ in singulis generatōib⁹
a constitutōe mudi pati meruerūt oēs iniqui: sup nouis
sumos iudeos venerūt: q̄ christi repulerunt. **Aut ita:** sic
oia iusticia p̄cedētū scōz: imo oīz sanctorū tñ mere-
ri non potuit quāti gratie dāti ē hoīb⁹: i christo: sic oīum
peccata ipsoz: tāti malū mereri nō poterūt quāti ve-
nit sup iudeos vt corpo: alia paterentur: qualia passi sūt
a romanis: et sic postmodū oēs generatōes eoꝝ vsq; i fi-
nē seculi p̄gerent a deo: et ludibz sū fierēt gentib⁹ vniuer-
sis. **Quid. n. p̄t fieri q̄ filii cū misico: dīa et humili-
tate venietz nō suscipe sed tali mō interficere. Uel ita:** oīs
gens vel ciuitas nō statz cū peccauerit punit eā de⁹: sed
expectat p multas generatōes. qñ aut placuerit deo: per-
dere ciuitatē illā aut gentē videt oīz generatōis p̄cedē-
tū peccata reddere illis: qm̄ q̄ oēs merebātur: hec sola
passa ē: sic generatio iudeoꝝ p̄o patrib⁹ suis vī pūni-
ta. **Uere aut nō p̄o illis s; p̄o se codēnati sūt. CHRY.**
i ho. Qui. n. mīos tā peccantes vidit et cor: recte p̄māsi:
eade rursus vel grauiora facies: maiorē ē pene obnoxi⁹.

**Hierusalē hierusalē: q̄ occidis pphetas et lapi-
das eos q̄ ad te missi sūt: quoties volui congrega-
re filios tuos quēadmodū gallina congregat pullos
suos sub alas: et noluisti. Ecce relinquitur vob⁹ do-
mus v̄a deserta. Dico. n. vob nō me videbitis am-
modo donec dicatis: Benedictus q̄ venit in no-
mine domini.**

**CHRY. in ho. Post predicta ad ciuitatē cōuertit dōmī-
nus sermonē: ex hoc erudire volēs auditores. vnde dicit
Hierusalē hierusalē. Hec aut duplicatio mīsericōdia ē: et val-
de diligētis. HIE. hierusalē aut non saxa et edificia ci-
uitatis sed habitatores vocat: quā patris plāgit affectū.**

**CHRY. sup math. Presuidēs ruinā ciuitatis illi⁹ et pla-
ga: que a romanis supuentura erat. recordabatur quidē sā-
guinis scōz: s; effusus erat ab illis et postmodum
effundendus. vnde addit: Que occidis pphetas: et lapidas
eos q̄ ad te missi sūt. Missi ad te ita occidisti: et seruū
meū hieremīā lapidasti. Eschielē tractū p lapides ecce
rebasti: quō saluaberis: q̄ ad medicū nō venire pmititis
et nō dicit: Occidisti aut lapidasti: s; occidis et lapidas. i.
qñ hoc p̄p̄t et naturālē consuetudinē hōis: vt occides et
lapidas scōs. Eadē fecit apl⁹ q̄ fecerat aliqñ pphētis.**

**CHRY. in ho. Deinde cū vocasset eā: et abominabiles
ei occisiones dīxisset: qñ se exculando dicit: Quoties
volui congregare filios tuos. q. d. neq; predictis occisiōi-
bus me a tua bēniplētia auertisti: sed volui te mihi adū
gere: nō semel aut bis sed multoties. Magnitudinē autē
amoris sub similitudine galline ostendit. **AVG. de q̄.
enā. hoc. n. gen⁹ animātis magnū affectū in filios habet:
ita vt eoz infirmitate affecta infirmet et ipsa. Et qd̄ diffici-
le i ceteris aiantib⁹ inuenies: alis suis filios protegēs cō-
tra militū pugnat: sic et mater n̄ra dēi sapientia: p carnīs
susceptionē infirmata quodā mō: fm̄ illud apl⁹. Quod in-
firmū ē dēi: fort⁹ ē hoīb⁹: p̄gūt infirmitatē n̄strā et res-
istit diabolo ne nos rapiat. **ORI. filios aut hierusalem
dicit fm̄ q̄ dicit⁹: semp: cūq; successores p̄cedētū fili-
os. Dicit autē: Quoties volui: cū sit manifestum semel cū
docuisse in corpore iudeos. Sēper. n. christ⁹ p̄sēns fu-
it et in moysē et in pphētis et in angelis ministrātib⁹ sa-
luti humane p singulas generatōes. Siquis aut non fue-
rit congregat⁹ ab eo: iudicabit qñ noluerit congregari. **RA.
Essent igit heretici christo principium ex virgine dare:
omitant alū legis et pphetarū deūz p̄dicare. **AVG. in
enchiridion: Vbi ē aut illa oīpotētia q̄ in celo et i terrā oīa
q̄cuq; voluit fecit: si colligere filios hierusalē voluit et nō
fecit: et nō pot⁹ illa quidē filios tuos ab ipso colligi nō
luis: et ex quoq; nolere: filios ei⁹ colligit ipse quos volu-
it. **CHRY. in ho. Deinde cōminat penā quā semp for-************

midauerūt. i. ciuitatis et tēpli euersionē dicens: Ecce reli-
quet vobis dom⁹ vestrā deserta. **CHRY. sup math.**
**Sicut. n. corpus aīa recedētē p̄t qd̄ frigidit: deinde pu-
rescit et soluit: sic et tēplū nostrū dēi (p̄ritū recedente p̄i-
us seditionib⁹) et in disciplināone replebit⁹: deinde veni-
et ad ruinā. **ORI. Semp et eis qui noluerūt congrega-
ri sub alis ei⁹ cōminat christ⁹: Ecce relinquet vobis do-
mus vestrā deserta. i. aīa et corpus. Sed et siq; ex vobis
noluerit congregari sub alis christi: ex tēpore illo ex quo
congregationē refugit actu magis q̄ corpore: nō videbit
pulchritudinē verbū: donec penitēs a proposito malo di-
cat: Benedict⁹ qui venit in noīe dñi. Tunc enīz verbum
dēi benedictū venit sup cor hominis: qñ fuerit quis con-
uersus ad dēū. vñ sequit⁹: Dico enīz vobis: nō me videbi-
tis amō donec dicatis: Benedict⁹ qui venit in nomine dñi.
**HIE. q. d. Tuli penitētia egeritis et cōfessi fueritis ipsum
ecce me: de quo prophete cecinerūt filii oīpotētis patriā:
faciē meā nō videbitis. Hnt ergo iudei dātū sibi tēpus pe-
nitētie. Confiteatur benedict⁹ q̄ venit in noīe dñi: et christ⁹
hora conspiciet. **CHRY. in ho. Uel alit⁹: Per hoc oculi
te secūdū aduētū significauit: qm̄ tūc oīno cū adorabunt.
Ad aut dicit amō do ad tēp⁹ crucis refert. **CA. XXIII.**********

Egressus iesus de tēplo ibat. Et ac-
cesserūt ad eū discipuli ei⁹: vt considerēt
ei edificatiōes tēpli. Ipse aut rīdēs: dī-
xit illis: Videtis hec oīa? Amē dico
vobis: nō reliquit hic lapis super la-
pidem: qui non destruatur.

**ORI. Postq; oīa q̄ super hierusalē vētura erant christ⁹
predixit: exiit de tēplo q̄ cōseruauerat tēplūz ne caderet
donec fuit in eo. vñ dī. Egressus iesus de templo ibat.
Sed et vniūsq; q̄ cū sit tēplū dēi p̄pter sp̄ritū dēi inha-
bitantē in se: ipse sit causa sue desertionis. vt egrediatur ab
eo christ⁹. Sequitur: Et accesserūt ad eū discipuli eius
vt considerēt ei edificatiōes tēpli. Dignū ē videre quomō
oñdūt ei structurās tēpli: qñ nunq; viderit tēplū. Ad qd̄
rīdendū ē: q̄ cū christ⁹ p̄phetisasset super tēplū ruinā tem-
pli futurā: audientes discipuli mirati sūt talē actantā tem-
pli structuram ad nihilū redigēdā: p̄pterea oñdunt ei:
vt flecterent eū ad misericordiā loci illi⁹: ne faceret qd̄ fue-
rat cōminat⁹. Sed et cū sit humane nature admirabilis
cōstructio facta videlicet tēplū dēi: discipuli ceteriq; san-
cti etiā modo mirāda opa dēi erga figmētū humanū con-
suetes: ante cōspectū christi intercedūt: ne deserat gen⁹ hu-
manū p̄pter peccata ipsoꝝ. Sequitur. Ipse autē re-
spondens dixit eis: Videtis hec omnia. Amen dico vo-
bis: non relinquetur hic lapis super lapidē quī nō destru-
atur. **RA. Iuxta hīstoriā manifestus ē sensus: qui a xlii.
anno post passionem domini: sub Vespasiano et Tito ro-
manis principib⁹ ciuitas euersa ē cum templo. **REMI.
Diuitius aut procuratū ē vt reuelata sā luce gratie: tem-
plū cum suis ceremonijs tolleretur: ne forte aliquis par-
uulus in fide dū videret oīa illa q̄ a dño fuerāt instituta et
a pphētis sanctificata adhuc permanere: paulatiz rece-
dendo a sinceritate fidei: ad carnālē iudaismū transiret.******

**CHRY. in ho. Sed qualiter verū ē q̄ non mansit lapis
sup lapidē. Uel. n. desolationē eius oñdens oīno dā hoc
dixit: vel fm̄ illū locūz vbi erat: sunt. n. eius partes vsq;
ad fundamētā destructe. Cum his et illud dicat: qm̄ ex his
que facta sunt: et de reliquis oportet credere q̄ p̄buit per-
fecte. **HIE. Mystice aut recedente dño de tēplo: oīa legi
edificia et cōpositio mādatorū ita destructa ē: vt nihil a iu-
deis possit impleri: et capite sublato vniuersa inter se mē-
bra cōpugnent. **ORI. Omnis etiaz hō q̄ suscipiens in
se verbū dēi templū ē: si post peccatū adhuc fuat ex par-
te vestigia fidei et religionis tēplū ē ex parte destrū: tam et
ex parte cōsistens. Qui aut postq; peccauerit curam sui******